

at der i sådanne tilfælde virkelig alene er tale om anvendelse til privat brug, hviler på bestilleren.

Arkiver og biblioteker betjener sig imidlertid af fotokopiering i en række tilfælde, hvor den derved iværksatte fremstilling af eksemplarer næppe altid kan siges at finde sted til privat brug. Der tænkes herved navnlig på:

1) *Fotokopiering, der finder sted for at sikre værker mod ødelæggelse.*

Herunder falder for det første den fotokopiering af særlig værdifulde værker, der finder sted, for at man kan bevare viden om deres indhold og udseende, selv i tilfælde af, at originalerne skulle gå tabt, f. eks. ved krigshandlinger. Ved at tage fotokopier af særligt kostbare værker kan man dernæst skåne sådanne værker for ødelæggelse eller forringelse gennem slid.

Endvidere sker det, at man fotokopierer eller filmer særligt skrøbelige eller lidet holdbare skrifter, f. eks. sådanne der er trykt på meget træholdigt papir og derved skaffer dem øget levetid. Her tænkes særlig på mikrofilming af aviser, der også indeholder store fordele ud fra et pladsbesparelseshensyn.

Oftentimes retter de ovennævnte foranstaltninger sig naturligvis på ældre værker, der ikke er ophavsretligt beskyttede, men i en vis udstrækning foreligger der også interesse i fotografering af beskyttede værker.

Fotokopieringen i de ovenfor beskrevne tilfælde kan næppe være til skade for ophavsmændene, der tværtimod må formodes at være interesserede i, at arkiver og biblioteker sørger for bedst muligt at bevare deres værker. Der skønnes derfor at være gode grunde til at legalisere arkiv- og biblioteksvæsenets anvendelse af den fotografiske teknik på disse områder. Fotokopiering af beskyttede værker mod slitage bør dog antagelig — bortset fra avistilfældene — kun frit kunne finde sted, når de pågældende værker ikke kan købes i handelen eller er ekstraordinært kostbare.

2) *Fotokopiering som middel til at tilføre arkiver og biblioteker nye værker.*

Med fototekniken er der åbnet mulighed for bibliotekerne til at komplettere deres samlinger med værker, der er udgået i boghandelen, eller værker, der kun foreligger i manuskript, i enkelte dupliserede eksemplarer etc. Et bibliotek kan fra et andet bibliotek eller lign. eller fra en privat samler låne sådanne værker og fremstille fotokopier af dem til sine egne samlinger.

Dette kan normalt ikke skade ophavsmanden og bør være tilladt.

Hvis et værk derimod kan købes i boghandelen, bør institutionen ikke have ret til at fotokopiere et lånt eksemplar. Nogen fristelse hertil vil normalt heller ikke foreligge, da det — i hvert fald med den nu kendte teknik — er væsentlig dyrere at fremstille en fotografisk kopi af en bog end at købe den i handelen.

I en særlig gruppe af tilfælde kunne det dog måske være rimeligt, om biblioteker og arkiver fik ret til at fotokopiere værker, der udbydes i handelen. Det hænder, at kendte forfatters manuskripter eller breve fra og til sådanne forfattere bringes i handelen til priser, der er så høje, at de offentlige biblioteker eller arkiver ikke er i stand til at erhverve dem, skønt deres indlemmelse i samlingerne ville være ønskelig. Det ville da ikke være urimeligt, om der blev tilladt de pågældende offentlige institutioner eller een af dem at tage fotokopier af disse manuskripter eller brevsamlinger. En regel, der legaliserer en sådan fotokopiering — selve fremstillingen af et nyt eksemplar — måtte dog kombineres med en bestemmelse, der pålægger vedkommende sælger, antikvariat eller lignende en pligt til at give biblioteket adgang til at foretage fotokopieringen. Hermed er man imidlertid uden for ophavsrettens område, og der stilles derfor ikke i nærværende lovforslag forslag om optagelse af en bestemmelse som den skitserede. Det vil formentlig være naturligt at tage det her rejste spørgsmål op til overvejelse i forbindelse med en revision af loven om pligtafleveringen til bibliotekerne.

3) *Fremstilling af fotokopier til brug i arkivers og bibliotekers udlånsvirksomhed.*

Som tidligere nævnt er biblioteker og arkiver, der på bestilling fremstiller kopier af offentliggjorte værker til bestillerens brug, dækket gennem undtagelsesbestemmelsen i § 11, stk. 1. Det samme gælder andre institutioner eller erhvervsforetagender, der driver tilsvarende virksomhed. Derimod kan de ikke med hjemmel i denne bestemmelse fremstille kopier, når bestilling ikke foreligger, ligesom bestemmelsen heller ikke giver dem ret til at tage ekstrakopier, når en bestilt kopi fremstilles. I disse tilfælde kræves principielt samtykke fra ophavsmændene.

Dette er i og for sig også sagligt motiveret. En virksomhed, der disponerer over moderne reproduktionsapparater, bør ikke frit kunne fremstille et helt oplag af et værk under påberåbelse af, at hvert enkelt af eksemplarerne er fremstillet til en købers private brug. Reproduktionsanstalterne ville i så fald kunne optage formelig forlagsvirksomhed